

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
maatalousjaosto

Lausunto

18.10.2022

Viite: Maatalousjaosto perjantai 21.10.2022 klo 08.00 / HE 154/2022 vp / Asiantuntijapyyntö

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2023 TALOUSARVIOKSI, HE 154/2022 VP

Teema: Maataloudessa syntyvän biokaasun hyödyntäminen ja tukeminen osana kiertotaloutta

Biokaasu on ollut hallituskauden keskeisiä uusiutuvan energian teemoja ja siinä yhdistyy poikkeuksellisella tavalla energiapolittisia sekä kiertotalouteen liittyviä etuja ja tavoitteita. Hallitusohjelman mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriön johdolla valmisteltiin biokaasuohjelmaa koskeva loppuraportti tammikuussa 2020. Loppuraportti sisälsi nykytilan kuvauksen sekä keskeisten hidasteiden ja esteiden lisäksi 24 toimenpidettä biokaasun tuotannon ja kysynnän lisäämiseksi. Toimeenpano on edennyt hyvin ja valtaosa toimenpiteistä on valmistunut. Työ- ja elinkeinoministeriön kannalta keskeisiä toteutettuja toimenpiteitä ovat olleet etenkin biokaasun sisällyttäminen jakeluvaihtoehtoon ja jakeluinfrastruktuurituen uusiminen. Yksittäisissä toimenpiteissä on ollut haasteita ja erityisen ongelmalliseksi on muodostunut EU:n valtioneuvoston päätös.

Biokaasun tuotanto- ja kysyntämäärät ovat viime vuosina kasvaneet ja erilaisia laitoshankkeita on vireillä merkittävä määrä. Tiettyjen biokaasusyötteiden, kuten yhdyskuntien ja teollisuuden biojätteiden osalta potentiaali on jo pitkälti käytössä. Sen sijaan erityisesti maatalouden syötteisiin, kuten kotieläinten lantaan sekä nurmiin liittyy vielä merkittävä potentiaali. Kyseisiä syötteitä hyödyntämällä voitaisiin myös ravinteita kierrättää tehokkaasti biokaasuprosessin yhteydessä.

Toistaiseksi keskeisenä hidasteena on ollut erityisesti hankkeiden heikko kannattavuus. Tyypillisesti biokaasulaitosten kannattavuus on suurelta osin nojautunut varsinaisten energialopputuotteiden myynnistä saatavan tulon lisäksi myös porttimaksuihin. Lannoista ja nurmista vastaavia porttimaksuja ei ole saatavissa ja toisaalta usein myös kuljetuskustannukset ovat korkeammat. Samalla kierrätyslannoitteiden markkinat eivät ole vielä kypsyneet siten, että kierrätyslannoitetuloilla voitaisiin kattaa kyseisiin syötteisiin liittyviä korkeampia kustannuksia. Varsinaisissa maatilahankkeissa kannattavuutta heikentää myös pieni laitostyyppi ja toisaalta investointien etupainotteisuudesta johtuen riittävän rahoituksen varmistaminen on vaikeaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että uusiutuvan energian tuotannon tulisi yhä enenevässä määrin perustua markkinaehtoiseen toimintaan ja suoria tukia tulisi

kohdistaa lähinnä uuden teknologian demonstraatioihin. Nykyiset korkeat energia- ja polttoainekustannukset ovat entisestään kiihdyttäneet siirtymää uusiutuvaan energiaan ja toisaalta tehneet aiemmista investoinneista huomattavasti odotettua kannattavampia. Työ- ja elinkeinoministeriö näkee kuitenkin edellä mainituista syistä johtuen myös suorat tuet perustelluksi maatalouden yhteydessä syntyvien jakeiden hyödyntämiselle sekä erityisesti ravinnekierron edistämiseksi.

Teollisuusneuvos

Pekka Grönlund